Уставни радови

Пише: Драгољуб Жарковић
понедељак, 04 мај 2009 15:18

(Данас, 04.05.2009)

Сви су се као пијан плота ухватили да разматрају пожељан број посланика у Скупштини Србије, а мени се чини да је прошлонедељна најава иницијативе Бориса Тадића о промени Устава Србије значајнија у другим сегментима осим тог да ли ће у наше име да гласа 250 или 150 народних представника.

Генерално, та иницијатива сведочи да је прошли Устав некако склепан због потребе да се преамбулом Косово дефинише као део српске државе, територије и политичко-правног система, па је у великим конституционалним радовима уз нужно високу дозу колаборације странака које, фигуративно речено, заступају ватру и воду пропуштена прилика да се неки други односи које регулише Устав приведу бољим решењима.

Ако у тој иницијативи и има маркетиншких трикова, за шта је опозиција из прве руке и олако оптужила председника Србије, онда је трик управо у томе што се и опозиција навукла на расправу о смањењу броја посланика, па обичном свету који мисли да нам је држава расипна, а странке и посланици алави, то изгледа као њихов одбранашки став зарад очувања привилегија. Утолико су њихове симпатије на Тадићевој страни

Али та иницијатива је сложенија по политичким циљевима него што изгледа на први поглед. Тадић је изјавио да је „потребно променити изборне законе, законе о регистровању и финансирању странака" и дефиницију броја посланика. Дакле то смањење са 250 на 150 посланика ставио је на последње место, а ако је судити по редоследу, Тадић сматра много значајним промене изборних закона, при чему мисли на увођење комбинованог система - већинског и пропорционалног

У ексклузивно пропорционалном систему нужне су гломазне и готово неприродне коалиције да би се саставила влада, па то после представља ограничење за ефикасан програм владе и саму владавину, што видимо и сами већ три изборна циклуса уназад.

И изборни цензус требало би мењати, па би рецимо за двочлану коалицију која достави изборне листе, граница била седам уместо пет одсто освојених гласова и цензус би могао, осим за странке мањина, пропорционално да расте у зависности од бројности коалиције. То би, вероватно, обезбедило да се страначка мапа Србије сведе у разумну, сагледиву меру, док би елемент већинског система обезбедио директнију везу грађана са посланицима...

Други правац уставне иницијативе повезан је с идејом „регионализације и децентрализације Србије" што би водило разводњавању војвођанске ексклузивности, а мислим да би допринело и општем напретку јер је Србија нерационално централизована држава... А с тим у вези и захтев за комбиновани изборни систем добија још веће значење.

Не мислим да ова почетна иницијатива служи замајавању народа, како неки из опозиције тврде, и да јој је сврха померање тежишта друштвене и политичке расправе с рада Владе на уставни терен. Она има смисла и могла би, чини ми се, да унапреди политички и економски живот у Србији, ако ови што су сада заузели бусију у Скупштини не одлуче да сваку расправу о томе одбију како би сачували „сигурност радног места."

С друге стране, Тадићу, уколико му не успе иницијатива, остаје могућност да иде на изборе и да на овој теми ослушне глас народа коме се, могао бих се кладити, већ унапред допада да оних тамо буде што мање.